

گزارش

نوشین مقدم پناه

روزنامه نگار

به نظر می‌رسد، مجموعه مدیریتی وزارت کار به دنبال اتخاذ راهبردهای اصلاحی با هدف توانمندسازی مهارتی، معیشتی و شغلی کارگران است. تردیدی نیست که اجرایی شدن تمام این راهبردها نیاز به تعاملات بین بخشی از یک‌سو و توجه به سه‌جانبه‌گرایی از سویی دیگر دارد. هم تشکل‌های صنفی کارگری و کارفرمایی و هم بخش خصوصی و اتاق بازرگانی باید در جهت بهبود شاخص‌های کسب و کار و ارتقای سطح مهارت و زندگی کارگران با دولت و به‌طور مشخص با وزارت کار همکاری و تعامل سازنده داشته باشند تا اهداف کلان این حوزه محقق شود. برای نمونه لازم است سازمان فنی و حرفه‌ای از نظرات مشاوره‌ای و تعامل کارشناسان بازار کار و کارفرمایان بخش خصوصی برای تدوین دوره‌های مهارت‌آموزی خود استفاده کند تا عدم هماهنگی نظام فنی و حرفه‌ای با نیازمندی‌های بازار کار کشور برطرف شود.

ششم اسفندماه، از ۱۰۰ فرصت سرمایه‌گذاری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور با حضور احمد میدری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، رونمایی شد.

در این نشست که با حضور صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و غلامحسین محمدی، معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، برگزار شد، به چالش‌های مختلف اصناف و نیروی انسانی شاغل در بخش خصوصی کشور پرداخته شد.

تربیت نیروی کار ماهر و چالشی به نام کمبود کارگر ماهر در صنایع و کارخانجات، راهکارهای تعیین دستمزد و مشکلات اصناف بخش خصوصی، از مهم‌ترین سرفصل‌های این نشست بود.

یکی از مهم‌ترین مباحث این نشست، اهمیت مهارت‌آموزی به نیروی کار و تقویت دوره‌های یادگیری مهارت شغلی در سازمان فنی و حرفه‌ای بود. وزیر کار فقدان مهارت را یکی از دلایل اصلی بیکاری جوانان کشور دانست و در این رابطه گفت: «زمانی که معاون رفاه بودم از مسئول برنامه‌ریزی کشور هند به ایران دعوت کردم تا تجربه‌های خود را ارائه دهد. با وی به مجلس شورای اسلامی رفتم. او در آنجا در پاسخ به سؤال نمایندگان که پرسیدند در صورت بالا رفتن بیکاری شما کدام مسئول را مورد سوال قرار می‌دهید، گفت که از رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای می‌پرسم. و این پاسخ عجیبی بود. او گفت نیروی کار باید به شکلی آموزش ببیند که در بدترین شرایط هم بتواند شغل خود را داشته باشد. درک این مسئله برای ما سخت است. تجربه ما در مرور علل فقر می‌گوید که یکی از دلایل اصلی فقر، نداشتن مهارت و آموزش فنی و حرفه‌ای است. در بررسی‌هایی که در این زمینه داشتیم مورد اتریش هم جالب بود. در اتریش ۷۵ تا ۸۰ درصد دانش‌آموزان برای تحصیل به مراکز فنی و حرفه ای می‌روند. البته در آنجا بنگاه‌های اقتصادی ارتباط بسیار نزدیکی با مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دارند، ما هم باید به سمت ارتباط بنگاه و سازمان‌های آموزش فنی و حرفه ی برویم.»

تعامل بخش خصوصی و فنی و حرفه‌ای

وزیر کار همکاری بخش خصوصی و سازمان فنی و حرفه‌ای را کلید حل مشکل دانست و افزود: «می‌توان با کمک بخش خصوصی نیروی کار ماهرتری تربیت کرد که بتواند مدرک معتبر جهانی داشته باشد و این در برنامه‌های ما در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور قرار دارد.» مهارت‌آموزی مؤثر و پویا با همکاری بخش خصوصی و سازمان فنی و حرفه‌ای، یک گام مؤثر در جهت بهبود شاخص‌های بیکاری از یک‌سو و بالابردن بهره‌وری و راندن نیروی کار ماهر و افزایش بازدهی تولید از سوی دیگر است.

آرمین خوشوقتی، کارشناس حقوق و روابط کار در این رابطه به آتیه نو گفت: «یک نکته مهم در مهارت‌آموزی و تدوین دوره‌های مهارتی، انطباق با نیازهای واقعی بازار کار است که برای نیل به آن، نیاز به همکاری بین بخشی و تعامل بخش خصوصی با دولت و سازمان فنی و حرفه‌ای داریم.»

او افزود: «در حال حاضر، آموزش‌ها و چارت آموزشی در بخش قابل‌توجهی از دوره‌های مهارتی سازمان فنی و حرفه‌ای با نیازهای واقعی بازار کار و کارفرمایان هم‌خوانی ندارد؛ در مواقعی شاهدیم نیروهای جوانی کار و کارجویان در برخی از این دوره‌ها شرکت می‌کنند اما بعد از اتمام دوره، یادگیری‌های آن‌ها به درد بازار کار نمی‌خورد و نمی‌توانند شغل مناسب پیدا کنند. بنابراین

مخالفت وزیر تعاون کار و رفاه اجتماعی با طرح‌های ناکارآمد

میدری: امکان اجرای دستمزد منطقه‌ای در کشور وجود ندارد

و ۶۲۲ نفر و در تابستان ۱۴۰۲ حدود ۹۰۵ هزار و ۱۴۹ نفر بوده است.

یکی از دلایل سهم ۴۳ درصدی فارغ‌التحصیلان از جمعیت بیکار، جای خالی آموزش مهارت مؤثر در سیستم دانشگاهی کشور است. احمد میدری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی قبل از گرفتن رأی اعتماد از مجلس در برنامه‌ای که به مجلس شورای اسلامی ارائه کرده است، سهم ۴۳ درصدی جمعیت بیکار فارغ‌التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران و عدم انطباق شغل و مهارت و تداوم روش سنتی جست‌وجوی شغل را یادآور شده و استفاده از هوش مصنوعی برای توسعه نظام جست‌وجوی شغل، مهارت‌اندوزی و صادرات خدمات کار را پیشنهاد کرده و از برنامه تشکیل سامانه ملی اطلاعات بازار کار و استقرار و پیاده‌سازی کامل نظام اطلاعات بازار مهارت و شغل و اجرای آموزش‌های مهارتی چندگانه (فنی، اجتماعی، کسب‌وکار و...) مورد نیاز برای جوانان و زنان خبر داده بود.

حالا به نظر می‌رسد سازمان فنی و حرفه‌ای در تلاش است با همکاری بین بخشی، در جهت رفع این نقیصه قدم بردارد. متأسفانه یک میلیون نفر فارغ‌التحصیل بیکار در کشور حضور دارند. این جمله محمود کریمی‌بیرانوند، معاون سابق اشتغال وزارت کار است که تأکید کرده

بایستی برای رفع آن اقدامات جدی صورت پذیرد.

خوشوقتی با استناد به این داده‌ها بر لزوم بازطراحی سیلابس درسی رشته‌های دانشگاهی به‌خصوص رشته‌های فنی به موازات تلاش برای تدوین دوره‌های جدید آموزش و فنی و حرفه‌ای تأکید کرد و گفت: «برای حل این مشکلات باید نشست‌های مکرر برگزار شود و یک زمان‌بندی مشخص در دستور کار قرار بگیرد.»

دستمزد منطقه‌ای و دستمزد اصناف

مناسبات دستمزدی کارگران مشمول قانون کار، یکی دیگر از موضوعاتی است که وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در آیین‌رومایی از ۱۰۰ فرصت جدید سازمان فنی و حرفه‌ای به آن اشاره کرد و دستمزد منطقه‌ای و دستمزد اصناف را راهبردهای مؤثر در این زمینه دانست. میدری یکی از برنامه‌های وزارت رفاه را تعیین دستمزد بر اساس صنف خواند و گفت: «ماده ۴۱ با این اختیار را داده است که بر حسب نوع مشاغل و اصناف دستمزد را تعیین کنیم و راهبرد ما حرکت به این سو است که دستمزد‌ها براساس صنوف تعیین شود، چون گاهی

رفاه

atiyeno.ir

مشارکت اقتصادی

۱۷ استان کمتر از

متوسط کشوری

در بررسی اخیر مرکز آمار ایران، نرخ مشارکت اقتصادی کشور در سه‌ماهه سوم سال جاری به ۴۱.۲ درصد رسیده است که کاهشی ۰.۳ درصدی رانسبت به سال گذشته نشان می‌دهد. این کاهش، اگرچه به ظاهر ناچیز به نظر می‌رسد، اما بازتاب‌دهنده چالش‌های عمیق‌تری در بازار کار و اقتصاد کشور است. نکته قابل تأمل این است که ۱۷ استان کشور نرخ مشارکت اقتصادی کمتری نسبت به میانگین کشوری دارند. این امر نابرابری‌های منطقه‌ای در فرصت‌های شغلی و توسعه اقتصادی را آشکار می‌سازد. این موضوع نه‌تنها نشان‌دهنده شکاف بین استان‌هاست، بلکه بیانگر نیاز فوری به بازنگری در سیاست‌های اقتصادی و توزیع عادلانه‌تر منابع در سطح ملی است.

استان زنجان با نرخ مشارکت اقتصادی ۵۱.۶ درصد، بالاترین میزان مشارکت را در کشور به خود اختصاص داده است. این رقم از میانگین کشوری بالاتر است و فاصله معناداری با استان‌هایی مانند ایلام، کهگیلویه و بویراحمد و مرکزی دارد که به ترتیب با نرخ‌های ۳۱.۴ درصد، ۳۳.۷ درصد و ۳۶.۳ درصد در پایین‌ترین سطوح مشارکت اقتصادی قرار گرفته‌اند. اختلاف‌ها نشان‌دهنده شکاف عمیق در توزیع فرصت‌های اقتصادی و شغلی بین استان‌های مختلف است. استان‌هایی مانند خراسان رضوی، خراسان شمالی و اردبیل با نرخ‌های بالای مشارکت اقتصادی، در رده‌های بعدی قرار دارند. این استان‌ها عموماً از زیرساخت‌های اقتصادی نسبتاً بهتری برخوردارند و فرصت‌های شغلی بیشتری را در اختیار جمعیت فعال خود قرار داده‌اند. از سوی دیگر، استان‌های یزد و اصفهان بیشترین کاهش نرخ مشارکت اقتصادی را در یک سال اخیر تجربه کرده‌اند. این موضوع می‌تواند ناشی از چالش‌های ساختاری در ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی در این مناطق باشد. کاهش ۲.۹ درصدی مشارکت اقتصادی در یزد و ۲.۸ درصدی در اصفهان، بیانگر این است که حتی استان‌های نسبتاً توسعه‌یافته نیز با مشکلات جدی در حفظ و ایجاد مشاغل پایدار مواجه هستند. در مقابل، استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و قم با افزایش نرخ مشارکت اقتصادی مواجه شده‌اند. این امر اگرچه امیدوارکننده به نظر می‌رسد، اما همچنان نیازمند تلاش‌های بیشتر برای رسیدن به سطح مطلوب است. افزایش ۲.۶ درصدی مشارکت اقتصادی در کهگیلویه و بویراحمد و ۲.۳ درصدی در قم، نشان‌دهنده تأثیر مثبت برخی سیاست‌های محلی و ملی در این مناطق است، اما این روند باید تقویت شود تا به سطحی پایدار و قابل قبول برسد. فرامرز توفیقی، کارشناس حوزه کار و کارگری، بر این باور است که تفاوت‌های آماری در نرخ مشارکت اقتصادی استان‌ها ناشی از توزیع ناعادلانه فرصت‌های شغلی و میزان توسعه‌یافتگی مناطق مختلف است. وی تأکید می‌کند که برای کاهش این شکاف، باید نظام توزیع عادلانه‌تری از فرصت‌ها و امکانات اقتصادی در دستور کار قرار گیرد. بهبود زیرساخت‌های حمل و نقل، انرژی و سایر زیرساخت‌های اساسی در استان‌های محروم، گام مهمی در جهت ایجاد فرصت‌های برابر برای همه مناطق کشور است. توفیقی همچنین به این نکته اشاره می‌کند که تحقق ارتقای نرخ مشارکت اقتصادی در استان‌های پیرامونی و محروم، نیازمند اصلاح شاخص‌های متعدد است. حتی زیرساخت‌های حمل و نقل و انرژی مناطق باید در دستور اصلاح قرار گیرند. به این واسطه امکان سرمایه‌گذاری، کارآفرینی و ورود به عرصه اقتصاد در همه مناطق کشور فراهم می‌شود.

نکته جالب توجه دیگر، تفاوت نرخ مشارکت اقتصادی بین مناطق شهری و روستایی است. در حالی که نرخ مشارکت اقتصادی روستاییان با ۴۲.۶ درصد همچنان بالاتر از میانگین کشوری است، این رقم برای شهرنشینان ۴۰.۸ درصد برآورده شده است. این تفاوت می‌تواند ناشی از حضور بیشتر روستاییان در فعالیت‌های کشاورزی و تولیدی باشد، اما کاهش نرخ مشارکت در هر دو بخش شهری و روستایی از چالش‌های مشترکی پرده‌برمی‌دارد که نیازمند توجه جدی است. در واقع، کاهش نرخ مشارکت اقتصادی در ۲۴ روستایی از ۴۲.۸ درصد در پاییز سال گذشته به ۴۲ درصد در پاییز امسال، و در مناطق شهری از ۴۱.۱ درصد به ۴۰.۸ درصد، نشان‌دهنده این است که مشکلات اقتصادی و اشتغال به‌طور یکسان بر همه بخش‌های جامعه تأثیر گذاشته است.

در نهایت، مشارکت اقتصادی نه‌تنها به عنوان شاخصی از حضور فعالانه جمعیت در سن کار در فعالیت‌های اقتصادی، بلکه به عنوان بازتابی از توسعه‌یافتگی و کاهش فقر در مناطق مختلف کشور نیز قابل تحلیل است. برای دستیابی به نرخ مشارکت اقتصادی متوازن و پایدار، ضروری است که سیاست‌های محرومیت‌زدایی و توسعه زیرساخت‌ها در اولویت قرار گیرد. تنها در این صورت است که می‌توان امیدوار بود همه استان‌های کشور به سطح مطلوبی از مشارکت اقتصادی دست یابند و شکاف‌های منطقه‌ای کاهش یابد.